

Latvijas novadu un Rīgas pilsētas 6 un 7 gadus vecu bērnu fiziskās attīstības raksturojums

*Silvija Umbraško, Ilva Duļevska, Anita Oginska,
Liene Martinsone-Bērzkalne, Dzintra Kažoka,
Ludmila Gavričenkova*

*Rīgas Stradiņa universitāte, Anatomijas un
antropoloģijas institūts, Latvija*

Ievads. Antropometriskos mērījumus veic visā pasaule, lai sekotu noteiktas populācijas augšanas un fiziskās attīstības tendencēm, īpatnībai, veselībai, sekotu faktoru kopumam, kas nosaka attīstību. Pirmie septiņi bērna dzīvības gadi ir ļoti būtiski un sensitīvi cilvēka dzīvē. Fiziometriskie rādītāji atspoguļo orgānu un sistēmu darbību, funkcionālās spējas un to atbilstību vecuma standartiem. Pēc bērna augšanas un attīstības ātruma (pieaugums cm/gadā), izšķir trīs somatiskās attīstības tempus – paātrināto, vidējo un palēnināto.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir salīdzināt fiziskās attīstības un fiziskās sagatavotības līmeni sešus un septiņus gadus veciem zēniem un meitenēm.

Pētījumā tika apsekota un nomērīta 241 meitene un 226 zēni Rīgas pilsētas pirmskolas izglītības iestādēs (PII) un 128 meitenes un 144 zēni Latvijas novadu PII. Visi bērni tika sadalīti sešu gadu un septiņu gadu vecuma grupās. Antropometriskie parametri tika noteikti pēc R. Martina un K. Sallera metodikas (1957–1966). Tika noteikti vairāki fiziometriskie parametri – plaušu dzīvības tilpums, asinsspiediens, pulss, apakšdelma fleksoro muskuļu spēks.

Rezultāti. Auguma garums ir viens no svarīgākajiem antropometriskajiem parametriem, tam ir izteikta ģenētiska predispozīcija. Latvijas novadu sešgadīgo zēnu vidējais auguma garums ir $119,6 \pm 5,1$ cm, mazākais augums – 106,4 cm, garākais – 130,8 cm. Rīgas sešgadīgajiem zēniem vidējais garums ir $118,7 \pm 5,0$ cm, mazākais – 103,4 cm, garākais – 131,3 cm. Novadu septiņgadīgiem zēniem vidēji auguma garums ir – $122,8 \pm 5,4$ cm, mazākais – 108,1 cm, garākais – 138,3 cm; Rīgas zēniem vidējais augums – $124,4 \pm 4,7$ cm, īsākais – 113,6 cm, garākais – 135,8 cm.

Novadu meitenēm sešu gadu vecumā augums vidēji – $119,1 \pm 6,3$ cm, īsākā meitene – 97,5 cm, garākā 128,5 cm; identiska vecuma Rīgas meitenēm augums vidēji – $117,6 \pm 5,8$ cm, īsākā – 104,0 cm, garākā – 131,7 cm; septiņgadīgo meiteņu augums vidēji novados – $122,2 \pm 5,5$ cm, īsākā – 109,3 cm, garākā 137,0 cm, Rīgas pilsētas septiņgadīgajām meitenēm vidēji – $122,7 \pm 5,2$ cm, īsākā – 109,4 cm, garākā 139,2 cm.

Secinājumi. Salīdzinot viena vecuma vienādus antropometriskos parametrus Latvijas novadu un Rīgas pilsētas bērniem, būtiskas atšķirības netiek konstatētas. Pastāv būtiskas antropometrisko un funkcionālo parametru atšķirības, analizējot bērnus pēc vecuma un dzimuma. Bērnu augšana un attīstība ir ļoti individuāla, jo pastāv liela izkliede starp rādītājiem.